TÜRKİYE'DE EN ESKİ TÜRKÇE KİTABE ESKİŞEHİR SEYİTGAZİ İLÇESİNDE BULUNDU[1]

(Seyitgazi Kurd Abdal Vakfiyesi - 1369 Yılı)[2]

Dr. Mehmet TÜTÜNCÜ

Orhun Abideleri'nden Sonra En Eski Türkçe Kitabe, Arap Harfleriyle Taşa Yazılan En Eski Türkçe Metin, Anadolu'da Türkçe İlk Kitabe

1. Giriş

Kitabeler dayanıklı taş üzerine yazılmış ve umuma açık yerlere konularak halkı bilgilendirmeye yarayan yazılardır. Kitabelerin başka bir görevi de zamanın hükümdarları ve yöneticilerinin egemenlik sembolleri olmalıdır. Selçuklular zamanında kullanılan Es-Sultani başlıklı kitabeler ve daha sonraki devirde Osmanlı sultanlarına ait tuğralar bunlara örnek gösterilebilir. Dayanıklı maddelere yazıldıkları için bengi taşlar olarak da anılan bu taşlardan Türk tarihi bakımından en meşhurları Orhun Abideleri'dir. Orhun Abideleri gerek içerikleri gerekse yazıldıkları Türkçe ile Türk tarihi ve dilinin temel taşlarıdır. Orhun Anıtları'nda kullanılan Türkçe aynı zamanda elimize geçen en eski Türkçe metinlerdir. Daha sonra Türklerin İslamiyet'e girişinden itibaren kullanılan kitabe dili ise Arapça olmuştur. Böylece Orhun Yazıtları'nın dili uzun yıllar kültür değişimi ve göçler nedeniyle unutulmuş ve kullanılan yazılar genelde Arapça veya Farsça olmuştur. Selçukluların yazdıkları bütün kitabeler Arapçadır. Keza Memlukler ve başka Türk beylikleri de yine öyle. Karamanoğlu Mehmet Bey'in Türkçe kullanma fermanı ise en azından kitabede kullanılan dil bakımından bir değişikliği yol açmamıştır. Anadolu'da ve tüm Türk coğrafyasında Türkçenin kullanılmaya başlanması, İstanbul fethinden sonra çoğalmış ve devam etmiştir. Anadolu'da ilk Türkçe kitabe hangisidir? Hangi şartlarda yazılmıştır? Bunlar hâlâ tarihimizin bilinmezleri arasında yer almaktadır.

Beylikler devrinin yazılı kaynakları oldukça kısıtlıdır. Kitabeler bu yazılı kaynaklara ek olarak kullanılan ve çoğu zaman yazılı kaynaklarda bulunmayan bilgileri barındırmaları bakımından çok önemlidir. Özellikle Germiyanoğulları Beyliği kitabeleri devrin kültür hayatı bakımından ve beyliğin silsilesini ve aile fertlerini ortaya koymaları bakımından kullanılmalıdır. Bahsedeceğimiz kitabede Anadolu'nun hem en eski Türkçe kitabesi olması bakımından hem de yazılı kaynaklarda bulunmayan bilgileri ihtiva etmesi bakımından iyi bir örnektir

2. Germiyan Beyliği Kitabeleri

Türk Beylikleri arasında, yeniden kitabelerde Türkçe kullanma geleneğini Germiyanoğulları baş-

1. Bu makale 8-10 MAYIS 2014 tarihlerinde Kütahya'da yapılan Uluslararası Batı Anadolu Beylikleri Tarih Kültür ve Medeniyeti Sempozyumlarının ikincisi olan Germiyanoğulları Beyliği Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuş ve makale olarak sempozyum *yürütme kuruluna baskı için* verilmiştir. Fakat kitabın ne zaman çıkacağı belli olmadığından ve konunun önemine binaen kamuoyuna daha erken duyurulması amacıyla Düşünce ve Tarih Dergisi'nde yayımlanması uygun gör*ülmüştür.*

2. SOTA / Türk ve Arap Dünyası Araştırmaları Merkezi, Hollanda Eposta: m.tutuncu@gmail.com

latmıştır. Kütahya'da Germiyanoğlu Yakup Bey Medresesinde bulunan ve 817 / 1414 tarihli taş vakfiye Türkçe olarak yazılmıştır. Bu uzun ve muhteşem kitabe Orhun Anıtları'na benzeyen bir üslupla yazılmıştır. Son Germiyan Hükümdarı II. Yakup Çelebi tarafından yazdırılan bu kitabe Anadolu'da bulunan en eski Türkçe kitabe kabul edilmektedir.

II. Yakub Çelebi Külliyesine (imaret) ait, H 817/ M 1414 tarihli, dönemin Türkçesiyle yazılmış, hâlen bir tas vakfiye (kitabe) bulunmaktadır. Medrese yanındaki eyvan içinden 1935 yılında alınarak, imaret mescidinin giriş revakının güney duvarına yerleştirilen 39 satırlık vakfiyenin ancak 30 satırı okunabilmiş, diğer satırlar silinmiştir. Kitabede, imaretin H 814 / M 1411 yılında tamamlandığı, beş ay isledikten sonra Karamanoğlu işgali nedeniyle iki buçuk yıl muattal kaldığı ve Yakub Bey'in ülkesine sahip olması üzerine, tekrar hizmet vermeye başladığı kaydedilmektedir. Fakat gerek yazıdaki mükemmeliyet gerekse metnin uzunluğu bundan önce başka yazıtların olması ihtimalini gündeme getirmiştir. Anadolu'daki bir kitabe envanterimiz olmadığından kronolojik bir sıralama yapmak mümkün değildir

3. En Eski Kitabenin Bulunuşu

Yapmış olduğumuz kitabe araştırmalarında, Anadolu'daki en eski kitabenin Yakub Bey'in Vakfiyesinin olmadığı bundan daha eski başka bir kitabe olduğunu tespit etmiş bulunuyoruz.

Kitabeyle ilk tanışmamız 18 Ekim 2011 tarihinde oldu. Orta Çağ kazıları için geldiğimiz Eskişehir'den Seyitgazi'ye hareket ederek uzun zamandır görmek istediğim Seyitgazi Külliyesini inceledim. Daha önce yayımladığım Hacıbektaş Külliyesinin kitabeleri gibi Seyitgazi Külliyesinin kitabelerini de yayımlamak istiyordum. Kitabelerin resimlerini çekmeye başladım. Camiye giriş kapısında bir korkuluk ve pencere duvarına inşa malzemesi olarak kullanılmış ve birbirine dikey olarak yerleştirilmiş yazılı iki taş dikkatimi çekti, okumaya çalıştım. Taşların birinin üzerindeki yazı oldukça açık ve okunaklı yazılmıştı. Çok eski olduğu anlaşılan yazıyı

سبب شرعی اولدرکه

صاتون الدی قرد ابدال

ابن جهندار سلیمان شاه بن محمد بك

اقبکار ادلو بر مزرعي حددلری تعین

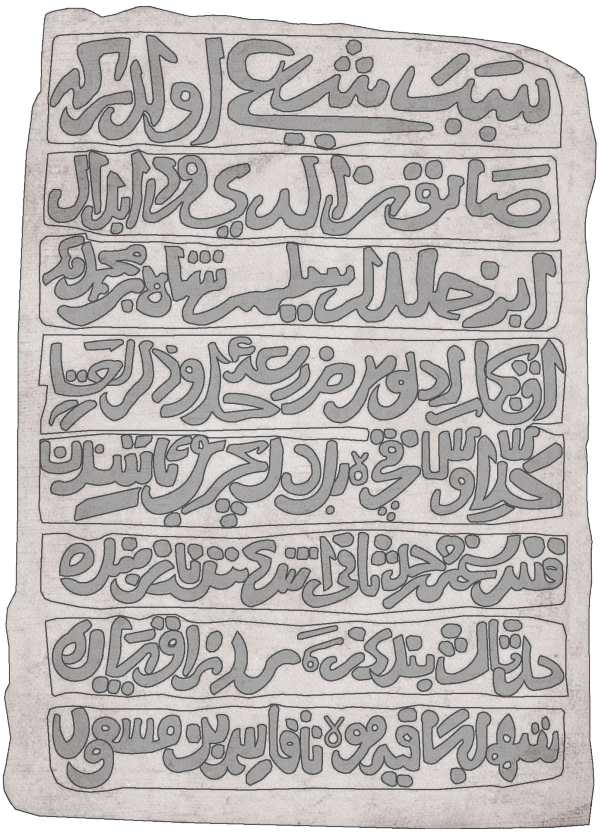
حد اول اقجه بلدر ریبشندن

صنردر حد ثانی اشجا بند نام بند ه

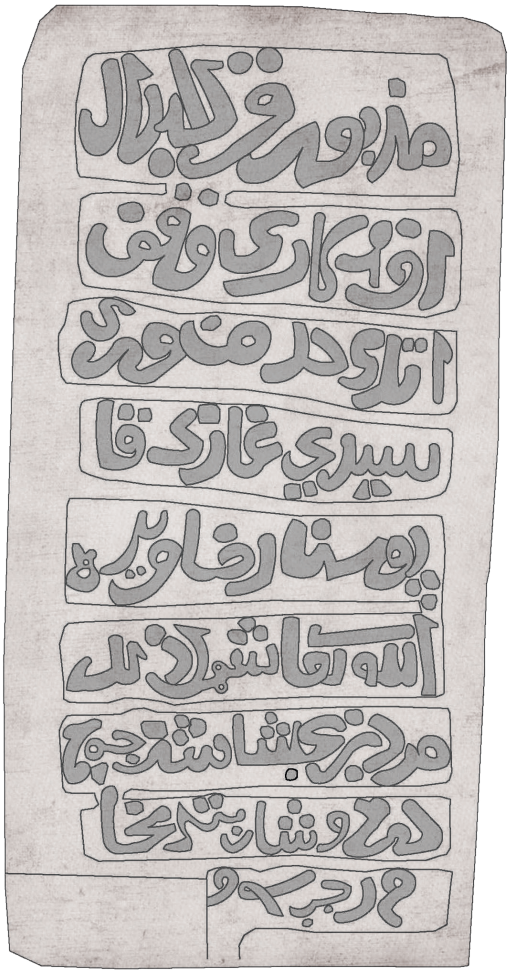
حد ثالث بند مزبوردان اق کار

شهد بیما فیه مولانا قاسیم بن مسود

okumaya çalıştım, biraz bakınca kitabelerin Türkçe olduğunu anladım.

Daha önce yayımlanan Seyit Gazi Kitabeleri'nde[3] hiçbir Türkçe kitabeye rastlamamıştım. İlginç bir kitabe olduğunu hemen hissettim. Ve eve dönünce kitabeyi tekrar inceledim. Yeni ve çok önemli bir şey bulduğumu anlamıştım. İki gün sonra tekrar giderek kitabelerin daha iyi fotoğraflarını almaya gayret ettim.

4. Anadolu'daki En Eski Kitabe: Kurd Abdal Vakfiyesi (1369 Yılı)

Kitabenin bulunduğu yer Seyitgazi. Eskişehir'in Seyitgazi ilçesi adını burada kurulan Seyid Battal Gazi Külliyesinden almaktadır. Anadolu'da kurulan en eski külliyelerden olan bu külliye içerisinde birçok kitabe de barındırmaktadır.

Seyyitgazi Külliyesinin mescidine girişte önce dış kapıdan geçilmekte. Buradan içeri girince kubbeli bir mekândan geçilerek ikinci bir kapı ve kapının iki yanındaki demir parmaklıklı düzenleme ve yarım duvar bulunmaktadır. Bu kapı ve duvar güneydeki diğer iki bölümden ayırmaktadır. Bu düzenlemenin kapısı üzerindeki kitabede; "Seyyid Sultan Gazi sevgisinin Türbedârı Miskin Dede bu kapıyı 921/1516-17 yılında yeniledi. Allah toprağını güzel eylesin." metni yazılıdır. Bu kapıyı geçince ikinci bir mekâna girilmektedir. Kitabeler ise bu mekânda yer almaktadır. Kitabeler (bk. Resim 1 ve 2) demir parmaklıklı duvarın güney tarafının doğu kısmında köşede yer almaktadır. Kitabenin yanında bulunan bir kapıyla kubbe ile örtülü (türbedar) zikir odasına geçilmektedir. Sofanın orta bölümünün batı duvarına açılmış bir kapıyla Mihaloğulları Türbesi'ne, güney bölümünün batı duvar eksenine açılmış bir kapıyla Seyyid Battal Gazi Türbesi'ne, güney duvar eksenine açılmış bir kapıyla camiye geçilmektedir. Güney bölümün, doğusunda, üst katı sivri kemerle eyvan biçiminde sofaya açılan iki katlı Kesikbaşlar Türbesi, orta bölümün doğusunda çilehane odaları yer almaktadır.

5. Fiziki Özellikler

Yazılar taş üzerine kabartma tekniği ile yazılmış ve Seyitgazi Külliyesi Camisi'nin giriş kapısının sol tarafında bir pencerenin yanına monte edilmişlerdir.

Taşın cinsi kalker taştır. Taşlar yer yer aşınmış olsa da yazılar oldukça iyi korunmuş ve önemli kısımları hâlâ gözle okunabilecek durumdadır.

Yazıda kullanılın hat Memluklü neshi olarak bilinen ve 13-14. yüzyılda Anadolu'da da çok kullanılan nesih hattır. Germiyanlılar ve Osmanlılarda bu hat oldukça

3. Wulzinger, Karl, *Drei Bektaschi-Klöster Phrygiens*, Verlag Von Ernst Wasmuth, A.-G., Berlin 1913. Külliyede bulunan bütün kitabeleri yayımlamışlardır.

sık kullanılmıştır. Satırlar oldukça kısa ve sık yazılmış ve harfler istiflenmiştir. İlk başlarda seyrek yazılan yazı ileriki satırlarda sıkışarak ve istiflenerek devam ediyor. Birinci taşın yazı alanı ikinci taştan daha geniştir. 1. taşın 1. satırında 14 harf varken 3. satırda 26 harf bulunmaktadır.

2. taşta ise harfler satırlara daha eşitçe dağıtılmıştır. Satırlarda 10-14 harf sıkıştırılmıştır.

6. Metinler

سبب شرعی اولدرکه

صاتون الدی قرد ابدال

ابن جهندار سلیمان شاه بن محمد بك

اقبکار ادلو بر مزرعي حددلری تعین

حد اول اقجه بلدر ریبشندن

صنردر حد ثانی اشجا بند نام بند ه

حد ثالث بند مزبوردان اق کار

شهد بی‌ما فیه مولانا قاسیم بن مسود

Kitabe 8 satırdan oluşuyor. Transkripsiyon aşağıdaki şekildedir.

1. Sebeb-i şerʿ-i oldur ki
2. Ṣatun aldı Ḳurd Abdāl
3. İbn Cihān-dār Süleymān Ṣāh ibn Meḥmed Beg
4. Aḳ buñar adlu bir mezraʿayı ḥudūdları taʿyīn
5. Ḥadd-i evvel Aḳçabel'dür, Çerībāşı'ndan
6. ṣınūrdır. Ḥadd-i sānī Aşçabend nām bende.
7. Ḥadd-i ṣāliş bend-i mezbūrdan Aḳbuñar'a.
8. Şehede bî mā fīhi Mevlānā Ḳāsım ibn Mesʿūd

Bunun yazılmasının sebebi odur ki Mehmed Beğ oğlu Cihandar Süleyman Şah oğlu Kurd Abdal Satın aldı. Akpınar adlı mezrayı hudutları şöyledir: Birinci sınır Akçabel'dir, Çeribaşı'ndan sınırdır. İkinci sınır Aşcabend adındaki bende kadardır. Üçüncü sınır bu bendden Akpınar'a kadardır. Mevlana Kasım ibn Mesud bunun içindekilerin hepsini tasdik etti.

مزبور قورد ابدال

اقبکاری وقف

ایتدی حدصنرله

سید غازی قا

بوسنا رصا ویره

الله تعالی شهد بی زلك

مرد بن بحشیس و

جمع دروشان تاریخه

فی رجب سنة سبعین و سبع ماية

1. Mezbūr Ḳurd Abdāl
2. Aḳbuñar'ı vakf
3. İtdi ḥadd-ı ṣınūrla
4. Seydī Gāzī ka-
5. pusına. Rıẓā vire
6. Allah Teʿāla. Şehede bi-zalike
7. Murād ibn Baḥşāyis
8. Cemī-i Dervīşān. Tāʿrīḫen
9. fī receb, sene sebʿīn ve [sebʿa māʿe] 770.

İsmi yazılı olan Kurd Abdal Akpınar'ı vakfetti Seyyid Gazi kapısına. Allahutaala kabul etsin. Murad ibn Bahşayiş ve bütün dervişler bunu tasdiklediler (şahitlik ettiler). 770 yılının Recep ayında. (1369 yılının Şubat-Mart aylarında).

7. Açıklamalar

Kitabenin İçeriği

İki ayrı taşa yazılmasına rağmen kitabeler bir bütündür. Kitabelerde iki hukuk işlemi yansıtılmış. Birinci kitabede Kurd Abdal'ın Akpınar adlı bir mezrayı satın aldığı ve ikinci kitabede ise bunu Seyid Gazi Dergâhı'na (kapısına) vakfettiği kaydediliyor. Birinci kitabede satın alınan mezranın sınırları dikkatli bir şekilde belirtiliyor. Burada sınırlar tayin edilirken hudut, had ve sınır kelimeleri yan yana kullanılıyor. Bu da Türkçenin o yıllardaki kelime zenginliğine işaret eder. Akpınar'ın ilk sınırı Akçabel'dir. İkinci sınır Aşcaband adındaki bir benddir. Üçüncü sınır ise bu bendden Akpınar'a kadar olan çizgidir.

Bu satın alma işleminin Mevlana Kasım ibn Mesud adlı bir kadının huzurunda yapmıştır.

İkinci kitabe ise daha kısa ve daha özdür. Burada Kurd Abdal'ın sınırları birinci kitabede belirtilen vakıf mallarını Seyid Gazi Dergâhı'na vakfedilmiştir. Buradaki bütün dervişler ve Murad bin Bahşayiş bunu tasdiklemişlerdir.

Tarih

Son satırda ise bu satın alma ve vakıf etme işlemin 770 yılının Recep ayında yapıldığı kaydolunmuştur. Kitabedeki tarih kısmını ve yüzler hanesini maalesef okumak mümkün değildir. Kitabenin bu kısmı büyükçe bir taşın (bk. Resim 1, 2 ve 4) arkasında kalmıştır ve muhtemelen kesilmiştir. Son satırda Receb ayı ve sebʿīn yani 70 kelimesi okunmaktadır. Arapça seneler yazılırken 1'lerin rakamları ilk önce, onlar rakamı daha sonra ve yüzler rakamı ise en son olarak yazılmaktadır. Metinde 1'ler rakamı yazılmamıştır ve sadece onlar rakamı yazılmıştır. Yüzler rakamının yeri ise daha önce bahsettiğimiz sebepten okunamamaktadır. Fakat kitabede ismi anılan Kurd Abdal'ın babası Süleyman Şah Germiyan hükümdarı olarak (1361-1387 Miladi ve hicri olarak 762-788) yıllarında hüküm sürmüştür. Kitabe bu şekilde onun iktidarının 770 yılında yazılmıştır. Kitabeyi bu şekilde tarihlendirerek Anadolu'daki en eski Türkçe kitabe ile karşılaşmaktayız.

Kitabede geçen insan isimleri:

Kurd Abdal: Kitabeyi yazdıran kişi. Germiyan Bey'i Süleyman Şah'ın oğlu. Başka kaynaklarda adı geçmiyor. Sadece bu kitabeden tespit ediyoruz. Diğer kardeşleri Yakub, İlyas ve Hızır başka kaynaklardan biliniyor. Akpınar adlı mezrayı satın alarak gelirlerini Seyidgazi Dergâhı'na vakfediyor.

Cihandar Süleyman Şah: Germiyan Beyi 1361-1387 yıllarında Germiyan Beyliğinin başında bulunan bey. Kurd Abdal'ın babası

Mehmed Beğ: 1340-1361 yıllarında Germiyan Beyinin başında bulunan bey. Kurd Abdal'ın dedesi.

Mevlana Kasım ibn Mesud: Akpınar adlı mezranın alım ve satım işlemini gerçekleştiren kadı.

Murad bin Bahşayiş: Akpınar'ın gelirlerinin Seyid Gazi Dergâhı'na vakfedilmesi kaydını gerçekleştiren kadı.

Abdallar ve dervişler: Seyid Gazi Dergâhı'ndaki dervişler vakıf işlemine şahitlik etmişler ve bu şekilde kitabeye de yazılmış.

Kitabede geçen yer adları:

Seyid Gazi Kapısı: Seyit Gazi Dergâhı.

Akbunar: Eskişehir ile Seyitgazi arasında şimdi Eskişehir'in bir mahallesi olan mezra. Kurd Abdal tarafından satın alınarak Seyit Gazi Dergâhı'na vakfediliyor.

Akçabel: Yeri şimdilik tespit edilemeyen ve Akbınar'ın sınırlarını belirleyen bir yer adı.

Aşcabend: Yeri şimdilik tespit edilemeyen ve Akbınar'ın sınırlarını belirleyen bir yer adı.

Burada dikkat çeken husus Kurd Abdal ismidir. Kitabeden anlaşıldığına göre Kurd Abdal Süleyman Şah'ın oğludur. Bu bilgi ilk defa bu kitabede ortaya çıkmaktadır.

Başka kaynaklarda Germiyanoğlu Süleyman Şah'ın Kurd Abdal isminde bir çocuğu olduğu yazılı değildir. Süleyman Şah'ın bilinen oğulları Hızır Paşa, İlyas Paşa ve II. Yakub Beylerdir.

Germiyanoğulları'nın silsilesine bakılırsa şöyle bir tablo ortaya çıkmakta

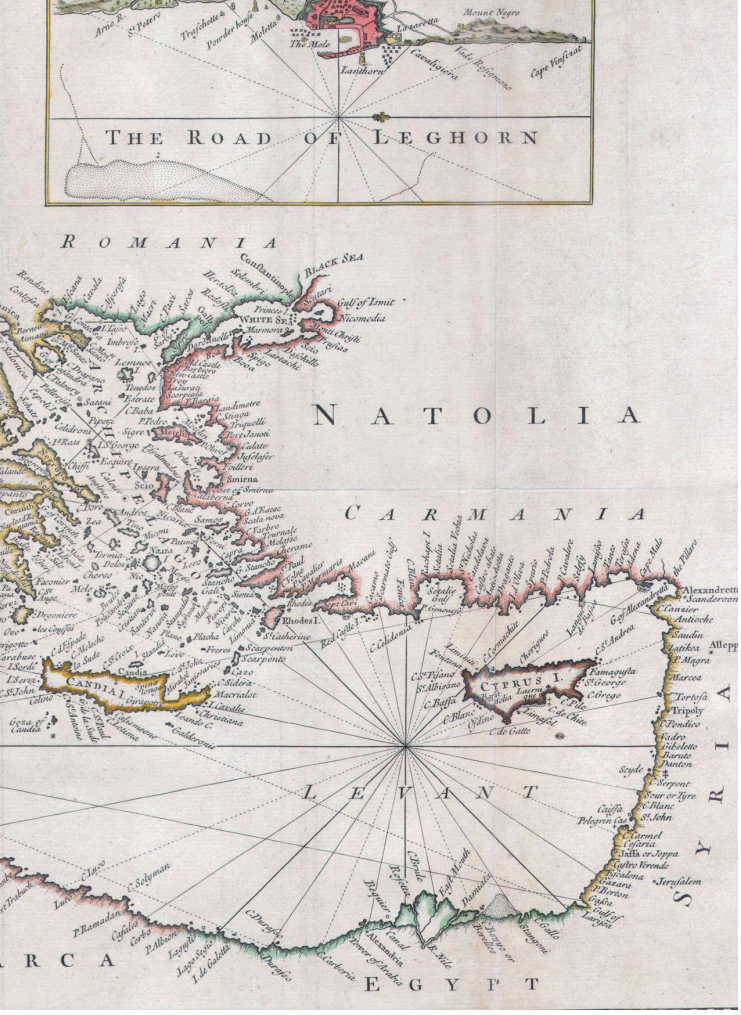
Yakub I (1300-1340)
Mehmed Bey (1340-1361)
Şüleyman Şah (1361-1387)
Yakub II (1387-1421) Kurd Abdal ???
Taş Vakfiye (1414) / Vakfiye (1369)

Kurd Abdal'ın dikkat çeken ikinci bir özelliği ise kendisini Abdal olarak tanıtmasıdır. Buradaki abdal ismi şüphesiz Anadolu'daki Abdallar cemaati ile bir bağlantıya işaret ediyor.

8. Dil Özellikleri

Muğla Üniversitesinden Prof. Dr. Ali Akar'a kitabe metnini göndererek özellikleri hakkında fikirlerini sordum. Ali Akara tarafından belirtilen görüşler şöyledir.

"Metnin içeriğine gelince; Bu metin Eski Anadolu Türkçesinin karakterini yansıtıyor. Bunun en önemli belirtileri olarak; "satun" kelimesindeki "u"nun yuvarlak olması. Bu dönem metinlerinde yuvarlaklık karakteristiktir. "Kurd Abdal" tamlamasındaki "kurd" kelimesi önemli. Bu dönemdeki isimler Asya orijinli hayvan isimlerinden oluşabilir. Arslan, Tuğrul, Kurt gibi. Bu da önemli bir belirti. Bu kelimeyi "kürt" kelimesiyle karıştıranlar vardır. "Kürt" kelimesi "kef" ile yazılır. Burada açıkça "kaf" ile yazılmış. Metnin Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olduğunu gösteren bir diğer belirti "buñar" kelimesidir. Bu kelime Anadolu sahasında kullanılmaya başlayan "p" ile değil de "b" ile yazılmış olması önemlidir. Zira, Anadolu'da yazılan ilk Türkçe metinlerde "b" kullanılmış, "p" daha sonradan Farslardan alınmıştır. "b"li metinler daha eskidir, bu da metnin eskiliğini gösteriyor. Bu iki husus yanında eklerdeki ünlü uyumunun bozuk olması da ilk dönemlere ait olduğunu gösterir: kapu-sı-, ol-dı, yüz-i, ad-lu (metinde ad-lı şeklinde çevrilmiş!).Evet, benim tespitlerim metnin Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerini tam olarak yansıttığı

yönündedir. Tabii, ben bir dil tarihçisi olarak metinden hareketle bu yargıya varıyorum. Son söz her zamanki gibi tarihçilerindir!."

9. Sonuç

Burada yayımladığımız iki kitabe Anadolu'daki en eski Türkçe kitabe olma özelliği bakımından olağanüstü önemlidir. Kitabe 1369 yılının Şubat/Mart aylarında yazılmıştır. İçindeki bilgiler bakımından da Germiyanoğulları Beyliği tarihi için oldukça değerli başka kaynaklarda olmayan veriler sunmaktadır.

Germiyan Beyi Süleyman Şah'ın başka kaynaklardan bilinmeyen Kurd Abdal adında bir oğlunun Seyit Gazi Dergâhı'na yaptığı bir bağıştan söz edilmekte bunun yanında devrin önde gelen kadılarının isimleri de zikredilmiş ve tarihsel topografya için bazı yere isimleri ve hudut tayinleri yazılmıştır.

Kitabenin tüm sırlarının çözümlendiği söylenemez. Özellikle bazı kelimelerde ve yer isimlerinde yer yer okumada problemler vardır. Burada bizim verdiğimiz şüphesiz bir ilk okuma ve değerlendirmedir. Başka kaynaklardaki verilerle karşılaştırılarak kitabenin sırları ortaya çıkacaktır.

KAYNAKÇA

Altınsapan, Erol.1999, *Ortaçağ 'da Eskişehir ve Çevresinde Türk Sanatı* (1.Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1091.

Altınsapan, Erol ve Parla, Canan. *Eskişehir Selçuklu ve Osmanlı Yapıları* (1.Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1548. 2004.

Altun, Ara, "Kütahya'nın Türk Devri Mimarisi Bir Deneme", *Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan Kütahya*, İstanbul, 1981-1982, S. 288-304 özellikle s. 193-195.

Balhasanoğlu, *Un Inscription Turque a Kütahja*, KSz, VI, Budapest, 1905, s. 351-359.

Çetin Varlık, Mustafa, *Germiyanoğulları Tarihi* (1300-1429), Ankara, 1974, s. 147-149.

Gülensoy, Tuncer, "II. Yakup Bey'in Taş Vakfiyesinin Dil ve İmla Özellikleri ile Tarihi Açıdam Değerlendirilmesi", *VII: Türk Tarih Kongresi, Ankara, 11-15 Ekim 1976, Kongreye Sunulan Bidiriler,* II. cilt, Ankara, 1981, pp. 613-644.

Halil Ethem Bey, "Al-i Germiyan Kitabeleri", *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası*, Yıl 1, (İstanbul, 1329-1911), s. 113-120.

Jacob, Georg, "Sejjid Gazi", *Zeitschrift für Assyriologie und Vorderasiatische. Archäologie.* 1912, Volume 26, Issue 1-3, Pages 240–248 kitabenin tanıtımı.

Küçükcan, İlyas, *Seyyid Battal Gazi ve Külliyesi* (3.Baskı). Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları:2.

Küçükcan, İlyas, Tarihsel Gelişim Sürecinde Seyitgazi. *ESKİyeni* Dergisi, Eskişehir, 2010, Sayı 19, 66-71.

Menzel, Theodor, "Das Bektâši-Kloster, Sejjid-i Ghâzi", *Mitteilungen des Seminars für rientalische Sprachen*, 28 (1925): pp. 92–125.

Parla, Canan, "Seyitgazi Külliyesi", ESKİyeni Dergisi, Eskişehir, 2010 Sayı 19, 59-65.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Kütahya Şehri*, İstanbul, 1932 (s. 79-89).

Uzluk, Feridun Nafiz, "Germiyanoğlu Yakub II. Bey'in Vakfiyesi", *Vakıflar Dergisi*, C. VIII.

Wulzinger, Karl, *Drei Bektaschi-Klöster Phrygiens*, Verlag Von Ernst Wasmuth, A.-G., Berlin, 1913.

Yenişehirlioğlu Filiz, 'The Tekke of Seyyid Battal Gazi". *Anadolu ve Çevresinde Ortaçağ* , 2, 122–165, Ankara, AKVAD.

Yurdaydın, Hüseyin Gazi, "Seyit Gazi Bölgesinin Bazı Önemli Abdideleri", İslami Araştırmal*ar Dergisi* sayı 3-4 1999 pp. 241-246.

Yürekli, Zeynep *Architecture and Hagiography in the Ottoman Empire The Politics of Bektashi Shrines in the Classical Age,* Ashgate London, 2012.